

usikker Fremsskriden i vor indre og ydre Udvikling her i Landet og udøvet en saa stor uberegnelig Indflydelse paa Valgene, som netop den uløste Stilling af Fæstespørgsmaalet. Jeg har i tidligere Udtalelser paaviist dette aldeles bestemt.

Naar jeg nu kommer til den anden Session i nærværende Valgperiode, da tror jeg, at man begik en Feil i sit Udgangspunkt, ja, at man valgte et saa forfæret Udgangspunkt, som det efter Omstændighederne var muligt. Et bestemt Udgangspunkt, der laa nær, var givet ved den Stilling, som to tidligere Udvælgelsesmedlemmer, der under visse Forbehold havde sluttet sig til Lovforslaget, havde indtaget til Loven det forrige Aar. Disse to Medlemmer vare gaaede over i Regjeringen, da Sagen anden Gang kom for, og jeg kan ikke tro Andet, end at et Forslag, der gik i den samme Retning som det forrige Aar, vilde trods Betænkeligheden fra Landssthingets Side være blevet støttet af de to Medlemmer af Regjeringen, der tidligere havde stillet sig gunstig til Sagen. Det ærede Medlem valgte imidlertid et andet Udgangspunkt, saasnart han saa, Regjeringen ikke indtog det tidligere. Jeg antydede da ved 1ste Behandling af hans indbragte Lov den Bei, som af den ærede 2den Landssthingsmand for 9de Areds (Estrup) tilbids var tiltraadt som et mulig anvendeligt Udgangspunkt overfor et andet æret Medlem i Landssthinget (H. P. Varsen), nemlig at man muligen kunde naae til en fuldstændig Afsløsning ved at lægge en forholdsvis større Kjendelse paa Godseieren og en forholdsvis mindre Kjendelse paa Fæstere, hvis de ikke ordnede Sagen frivillig. Denne Tanke lod imidlertid det ærede Medlem ogsaa ligge, og den blev ikke optagen før enkeltvis under Udvalgets Forhandling. Det ærede Medlem valgte en Bei, der ikke havde megen Tilnærmelse i den tidligere Forhandling. Men blev der saaledes begaaet formel Feil, saa maa jeg dog allernæst beklage, at der kom et Punkt i denne Session, hvor der blev i et Diebt begaaet en overordentlig farlig reel Feil overfor Danmarks Fæstere, nemlig den Gang, da man i den Grad forcerede Forhandlingerne i Udvalget, at man kom til at anbefale Thinget, i

det Mindste saae det saaledes ud, at vedtage den ulykkelige Bestemmelse, at alle Landets Fæstegaarde skulde saa godt som uundgaelig paa Auktionsbordet, hvor der da skulde hydes omkap om dem af Godseiere, Fæstere og Efterladte og enhver Anden, der vilde bruge dem i 20 Aar med Fæstetvang. Det lykkedes os at standse Sagen paa dette Punkt, og da meldte den ærede Forslagsstiller og Dridfører sig fortrydelig, men hvortlængde denne Fortrydelse end maa have holdt sig, saa vil det dog altid være mig en Glæde, at vi den Gang fik Sagen standset, og jeg lægger i saa Henseende stor Vægt paa, at to Mænd, som den ærede Forslagsstiller netop paaberaabte sig ved 1ste Behandling i den første Session som de bedste Dommere i Fæstesagen, have givet os fuldstændig Ret i, hvad der skete. Vaade har Biskop Monrad i en Artikel i Berlingske Tidende erklæret, at et saadant Forslag var noget af det Farligste for Fæstene, som kunde være gaet igjennem, og ligeledes har Oberst Tscherning i norskejds Tidende sagt affurat det Samme og erklæret, at det var rigtigt, at Sagen den Gang blev standset. Jeg havde haabet, at disse 2 Erklæringer i sin Tid skulde have gjort noget Indtryk paa den ærede Forslagsstiller, men desværre, have de gjort noget Indtryk, saa har det været meget sent. Vender jeg mig nu til Sagens fortsatte Behandling i forrige Session, da kom det mellem Ministeren og Udvalget til en Forhandling, hvorved der virkelig fremkom nogen Udsigt til, at vi stode ved en Afslutning af Sagen. Dernæst havde man det uhyre Held, at ikke blot jeg, som allerede paa et tidligere Stadium ved et andet Forslag jo bestemt havde sagt mig fra Forslaget, men at ogsaa alle de 7 andre Forslagsstillere frasalbt dette mislige Forslag. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgreds sagde ved den fortsatte Behandling, at han fastholdt hele sin Stilling blot med en eneste Undtagelse, men denne Undtagelse var ogsaa meget stor, thi det var i Henseende til det Misligste ved den hele Sag, det omvendte uheldige Forslag af ham, som vi derved slap fri for, saa at dette Forslag fra den Tid ganske forsvandt. Da vi dernæst kom noget nærmere ind paa Sagen, og den høitærende